

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Balázs Gyula*

Cím: *A Rákóczi-ut és Muzeum-körut kereszteléseinek világvárosi megoldása*

Forrás: *Vallalkozók Lapja*

3p
(Hely)

1928. 7. 18.
(Idő)

Osztályozás

Tárgy *725.092.1*

Hely

Idő *"1928"*

A Rákóczi-ut és Muzeum-körut kereszteléseinek világvárosi megoldása

Az új Nemzeti Színház elhelyezéseinek kérdésével kapcsolatban előző cikkemben érintettem a Nemzeti Színház eredeti telkének egyetlen helyes beépítési módját.

Lássuk most részletesen, mi valósítható meg ott építészeti, azonkívül közlekedésileg is, mert ez a két probléma ebben az esetben szervesen összefügg.

Városrendezési okokból feltétlen szükségesnek tartom, hogy a Nemzeti Színház telkével szemben lévő báró Vigyázó-féle egyemeletes ház ügye is megoldassék, mert hiába csinálnánk nagyszerűen megtervezett megoldást, ha az említett épület úgy maradna, ahogyan az ma áll, de ez nem elég, hanem meg kell szerezni erre a nagyszabású főutkeresztelési kiképzésre ezen épület melletti régi „Fehér hattyú” szálló telkét is.

Mindkét saroktelek erősen letompítandó, ez által levegőt kap az egyébként elég szűk keresztelési pont, de építészeti gyönyörűen lesz megoldható, mert a változatos felületek önmaguktól adódnak.

Mi minden volna elhelyezhető ezekben a sarok üzletházakba! A fronton körös-körül üzletek, a vázlat szerint a letompításra merőleges irányban fedett galériászerű átjáró léte-sülne üzletekkel, mint Milanóban a Galleria, vagy nálunk a Belvárosi Takarékszövetkezet háza az Apponyi-téren. Ezek az átjárók betorkolnak a szintén üvegterekkel fedett íves, széles átjárókba, ahol az üzletek tömegeit lehet elhelyezni. Nem bővíti árakkal telerakott üzleteket gondolok, hanem elegánsakat, ahol az idegenek költhetik majd valutájukat. Esmém nem fantasztikus, ha azt állítom, hogy idevarázsolhatjuk a Piazza S. Marco gyönyörű árkádos üzleteit. Az I. és II-ik emeletiken club-casino helyiségek, edzőkellő éttermek és kávéházak, irodák helyezhetők el, a legfelső emeletiken pedig pensiók és bérlakások. Nem kívánok itt

most a ház jövedelmezőségével bővebben foglalkozni de bizonyos, hogy az állam, illetve a másik magánház óriási jövedelmekre lenne szert.

A közlekedés megoldása elgondolásom szerint a következő: Számítani kell a forgalom állandó emelkedésével és sajnos avval, hogy belátható időn belül a tömegforgalmat nem bonyolíthatjuk le földalatti gyorsvasuton, tehát a közúti forgalmat kell itt legalább tíz évre helyesen irányítani tudni. A *Beszékt*-nak kötelessége lesz a két saroképület elkészültével a mai lehetetlen vágányrendszert átépíteni. Vázlatom megmutatja ezt is. Tudtommal tervbe vették, hogy a Rákóczi uton a vágányokat az uttest közepére helyezik és megszüntetik a bekanyarodó relációkat. Itt tehát átszálló forgalom lenne, ami bizony az utasok szempontjából nem biztató. Az összes kocsik a Rákóczi utról Budára lennének kénytelenek haladni, vagy a tervezett Belvárosi hurokba, ami újabb átszállási mérgeledést, de méginkább torlódást fog majd okozni. De meg akarják szüntetni az egyéb járművek bekanyarodó forgalmát is,

ugymint az ma a Nagykörut keresztelésénél van. Mindenesetre torlódás nélkül lehetne így a forgalmat lebonyolítani, de ugyanakkor a legközelebbi mellékúccák torkolata válik életveszélyessé, mert ott fog az a jármű be- és kihajtani, amely a Muzeum körut felé, vagy a Károly körut felé, vagy felől akar hajtani.

Megoldható a kérdés akként, hogy a balra törekvő járművek, tehát villamos is bekanyarodhatnak, ellenben a jobbra törekvők csak a két íves áthajtón haladhatnak egy irányban. Tilos lesz a Károly körutról a Kossuth Lajos utcába és a Kossuth Lajos utcából a Muzeum körutra való behajtás. Ha az áthajtók forgalmát csökkenteni akarjuk, akkor a betorkoló villamos vágányokat ne ide helyezzük, hanem a Károly körut felé a Sip- és Dohány utcákba,

a Rákóczi ut felé pedig a Főherceg Sándor és az Eszterházy utcákba.

A Rákóczi ut, a két körut és a két áthajtó betorkolásánál, mivel ott igen nagy forgalomra kell számítani, a gyalogosok biztonsága érdekében folyton mozgó lépcsős felüljárót helyezünk, vagy ha tetszik aluljárót. Aluljáró esetén ide volnának helyezhetők a földalatti nyilvános illemhelyek.

De felüljárót helyezek a két ut keresztelési pontjára is, még pedig akként, hogy átlós irányban lesznek a mozgó lépcsős feljárók, melyek egy kör alaprajzu terraszszerű könnyű építményre vezetnek, ahonnan a hatalmas forgalom érdekes látványt nyújt majd a szemlélőknek. Ennek magassága az uttesttől cca 3½ m. Ide kerülhet a forgalmat irányító jelzőberendezés, melyet a rendőr alulról kezel egyszerű kapcsolásokkal. Forgalmirányító jelzőberendezést gondolok az íves áthajtók be- és kijáratánál is.

Ekként kapna szép fővárosunk világvárosias üzleti és forgalmi gócpontot, ahol könnyen volna a forgalom lebonyolítható a járókelők legkisebb veszélyeztetése nélkül, az ilyen megoldás vonzaná az idegeneket is, tehát egy mostan igen aktuális idegenforgalmi tétel is lenne. Gyönyörködhetnénk a felüljáró terraszáról a két monumentális épületben, a Rákóczi ut perspektívájában, az új Nemzeti Színházban a Rókus helyén, megfordulva a Gellért-hegyen, balra tekintve a Muzeum nemes vonalaiban, este pedig fényárban uszhatna ez a világvárosi gócpont a villamos reklámok és fényszórók sok ezer gyertyafényében.

Erős a meggyőződésem, hogy ez a megoldás nemsokára valóra is válik, sikerülni fog kiváló jogászaiknak a Nemzeti Színház telkének jogi problémáját tisztázni, mert anélkül ez a saroktelek azonnal az örökösök tulajdonába menne át, ha oda nem a Nemzeti Színház épülne, már pedig oly nagy értékről az államnak nem szabad lemondania, annál kevésbé sem, mert valószínűleg sok pénzbe fog kerülni a Rókus telke, amit kénytelen lesz az állam a fővárostól megvenni, ezáltal és az új színház felépítésével pedig kulturális és erkölcsi kötelességének már eleget tesz.

Balázs Gyula építőmester.

